

Rytoj ir sekmadienį sostinės Menų spaustuvėje „cezario grupė“ net keturis kartus rodys premjerinę spektaklį „Nutolę toliai“ pagal poeto Pauliaus Širvio (1920-1979) eiles. Spektaklį režisavo Cezaris Graužinis, su trupe pradėjęs aštuntąjį sezoną.

Mindaugas KLUSAS

P.Širvį aktoriams pasiūlė režisierius. „Paaiškėjo, ko anksčiau nenutuokėm - Cezaris yra nemenkas šio poeto gerbėjas, mokykloje buvo poezijos skaitovas“, - pasakojo „cezario grupės“ aktorius Paulius Čižinauskas. Jį ir jo bičiulį aktorį Julijų Žalakevičių LŽ pakalbino likus kelioms dienoms iki spektaklio premjeros. Trupė kurį laiką buvo įnikusi į P.Širvio poezijos tomelius, mokėsi eilėraščių, skaitė juos, o režisierius, vienus pasirinkdamas, kitų atsisakydamas, po truputį sudėjo teminę spektaklio istoriją. Atskirų vaidmenų šiame pastatyme nėra, tik vienas vienintelis veikėjas - poetas ir jo epocha. „P.Širvio poezija atrodo gero kai nutolusi nuo šių dienų, tad ir spektaklis pavadintas „Nutolę toliai“, - sakė P.Čižinauskas.

Širviškas atlapaširdiškumas

P.Širvy buvo savojo laiko ikona, vienas iš didžiųjų. Pritaikius lietuvišką mastelį, jį turbūt galima lyginti su Allenu Ginsbergu. Aktoriai pasakojo, kad apie statomą spektaklį užsiminę vyresniems žmonėms tuoj pat sulaukdavo P.Širvio poezijos citatų ir net išties eilėraščių. „Mūsų užuominos pašnekovus iškart nuskraidindavo į studijų laikus. Jis buvo labai mylimas“, - tvirtino J.Žalakevičius. Eilėraščiuose aktoriai sakė atradę nemažai ironijos, pašaipos ir liūdesio. O režisierius sugebėjo įtikinti juos poeto žodžių nuoširdumu, atskleidė netikėtas jų prasmes. „Mokykloje širviškas atlapaširdiškumas neatrodė kažin kokia vertybė. Jo poezija mums buvo pernelyg paprasta, norėjosi šio to įmantresnio. Šiandien tą paprastumą imi suvokti kaip pačią didžiausią vertybę“, - sakė P.Čižinauskas.

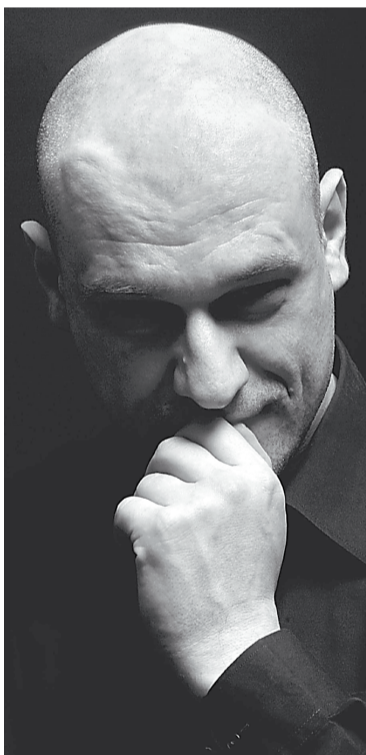
Helsinkis - Vilnius - Atėnai

Sukūrę spektaklį, aktoriai nutarė jį „išmėginti žiūrovais“ ir aplankė lepius vasaros kurortus: Palangą, Druskininkus, Nidą. „Į spektaklius rinkosi ir jaunimas, ir P.Širvio kartos žmonės - atsimenantys ir išsiilgę jo. Palangoje spektaklį žiūrėjo beveik vienos moterys, bet raginčiau ir vyrus ateiti į premjerą. Teatro lankymas tik pabrėžia vyriškumą“, - rimtai kalbėjo Paulius. Ne-tradicinę P.Širvio eilėms muziką parašė ištikimas C.Graužinio bendražygis, kompozitorius Martynas Bialobžeskis. Kuriant pastatymo atmosferą prisidėjo šviesų dailininkas Rimas Petrauskas. Spektaklio scena visiškai išiverčia be dekoracijų. Aktoriai juokavo, kad anksčiau jiems pakakdavo penkių kėdžių, paskui keturių, o dabar užtenka ir vieno suoliuko.

„Nutolę toliai“ aidi tikrumo ilgesiu

Ant suolelio - startinis C.Graužinio penketukas: (iš kairės) B.Arsobaitė, V.Kontrimas, P.Čižinauskas, V.Raubaitė ir J.Žalakevičius.

Režisierius C.Graužinis šiuo metu kuria Atėnuose, tad premjerinį jaudulį aktoriai atlaikys vieni.

„cezario grupės“ režisierius nuolat keliauja maršrutu Helsinkis - Vilnius - Atėnai ir atgal. Ar aktoriai nesijaučia palikti likimo valiai? Taip, režisieriaus jiems ilgu, tačiau jie nesijaučia apleisti. „Suprantame, jei žmogus nori gyventi, jis turi kurti. Ir kurti ten, kur jam tai leidžiama. Mes rodome spektaklius, turime vienas kitą. Priešingai - Cezaris mūsų neturi, jis, man regis, labiau mūsų ilgisi. Kai būna labai liūdna, sueiname, sustojame, rankutėm susikibę pakeliame energijos burbulą, prisimename Cezarį ir vėl galime gyventi iki kito kūrybinio pliūpsnio“, - juokėsi Julius.

Mintis kilo spontaniškai

Aktoriai lietuvių žiūrovų dėmesį turės atlaikyti vieni. Režisierius šiuo metu kuria Atėnuose. LŽ nusiuntė savo klausimus ir iš nutolusių tolių atskriejo C.Graužinio atsakymai:

- Poezija sugrįžta į teatrą. Žinome Birutės Mar „Poetę“, Rolando Kazlo „Geležį ir sidabrą“, Gedimino Storpirščio ir Ligitos Kondrotaitės „Kas šitą vėją pavadino likimu?“ Kodėl atsigręžiame į ją? Romantikos ilgesys? Tiesos paieškos? O gal dramaturgijos stygius ar pritrūko saviraiškos formų?

- Su ironija klausausi tokių teatralų nusiskundimų. Stinga dramaturgijos? Tai sėsk ir pats parašyk! Trūksta saviraiškos formų? O gal tiesiog neturi ką pasakyti?

Sprendimas į sceną perkelti P.Širvio eilėraščius atsirado spontaniškai. Vis stiprėjo kažin kokios tuštumos nuojauta. Bet nesinorėjo tikėti, kad Lietuvos kultūrinėje erdvėje iš tiesų jau nebėra vietos atlapaširdiškumui, ilgesiui, gauduliui... Vėliau, jau sukūrus spektaklį, atsirado jausmas, lyg būtume atradę patikimą ginklą Lietuvoje plintančiam cinizmui ir baimei naikinti.

Paauglystėje tiesiog svaigindavau si P.Širvio eilėraščiais. Gerai atsime nu, kaip juos skaitė „anų laikų“ Didieji - Arnas Rosenas ir Laimonas Noreika. Girdėjau ir savo eiles deklamuojančio P.Širvio balso įrašus. Tačiau puikiai suvokiau, kad repetuodamas su aktoriais nekopijuosiu tų prisiminimų. Žinojau, kad darysime tai savaip. Teisingai ar neteisingai, supras ar ne - nekvaršinsime sau galvos. „cezario grupės“ kūrybinės rutinos prašmatniosios sąvokos - baimės pralaimėti nebuvimas, kūryba džiaugsmo, nuoširdumo labui. Ir nebuvo jokio, teatralų žargonu tariant, „medžiagos pasipriešinimo“, nes „cezario grupės“ aktoriai yra „širviški“ žmonės.

- Turbūt būtų keista, jei vaizduotės teatras savo repertuare neturėtų bent vieno autorinės poezijos spektaklio.

- Nežinau, ką pasakyti. Kodėl poezijos spektaklis turi būti privalomas re-

pertuare? Manau, kad geriausias repertuaras tas, kuris yra grįstas natūraliu poreikiu kalbėti, kurti. „Subalansuotas, įvairius publikos poreikius tenkinantis repertuaras“ - primityvi demagoginė kliše, kurią vartoja teatru vadovai, bandydami slėpti meninių idėjų stygių ir etinės pozicijos nebuvimą.

Šiais laikais tą P.Širvio paprastumą imi suvokti kaip pačią didžiausią vertybę.

- Kas paskatino glaustis prie P.Širvio kūrybos? Gal artėjanti poeto sukaktis (rugsėjo 6 dieną jam būtų sukakę 90 metų - aut.)?

- Galėčiau net išsižeisti dėl tokio klausimo. Niekada nebuvo kilusi mintis sudaryti rašytojų gimimo ir mirties datų sąrašą ir pagal jį planuoti savo kūrybą. Kurti proginius spektaklius, sakyčiau, valstybinių teatrų pareiga.

- Kada ir kaip repetavote?

- Repetavome praėjusį pavasarį, kuris buvo labai gražus, šiltas. Džiugi- no žydintys medžiai, energingi gavinantys lietūs. Per pertraukėles rūkydavome ant Menų spaustuvės stogo, žiūrėdami į praplaukiančius debesis... Jautėmės labai jauni ir stiprūs.

Per repeticijas aktoriai tiesiog skaitė eilėraščius vienas kitam. Ilgą laiką jiems buvo keliamas bene vienintelis uždavinys - garsiai tariant Širvio žodžius nesumeluoti. Geriau jau tyliai, kažką ne iki galo išsakant, arba - su ironija, bet be falšo, kurio taip nekeitė poetas ir žmogus P.Širvy. Procesas vyko intymiai. Neieškojome efektyvios formos - ramiai laukėme, kol ji užaugs savaime, iš nuoširdumo.

- Grupė su „Nutolusiais toliais“ jau keliavo po Lietuvą. Kaip atokesnių vietovių žmonės sutiko spektaklį?

- Žmonės spektaklį sutiko taip, kad jau neabejojame - „Nutolę toliai“ čia ir dabar yra labai reikalingas.

Vilniaus teatras LĖLĖ 2010 m. rugsėjo repertuaras

DIDŽIOJI SALĖ
5 d. 12 val.

Sigitas Siudika „PRINCESĖ IR KIAULIAGANYS“. Rež. Algirdas Mikutis, dail. Neringa Keršulytė, komp. Olegas Ditkovskis. Trukmė 50 min.

MAŽOJI SALĖ

4d. 12 ir 14 val. „KIŠKIŲ SUKILIMAS“ (pagal Kazio Binkio poemą „Kiškių sukilimas“. Scenarijus aut. Rimas Driežis). Rež. ir dail. Rimas Driežis. Trukmė 40 min.

5 d. 14 val. Nijolė Indriūnaitė „PELENĖ“ (Charles'io Perrault pasakos motyvais). Rež. Nijolė Indriūnaitė, dail. Rimas Driežis, komp. Linas Rimša. Trukmė 40 min.

Biliety kainos į spektaklius, skirtus vaikams, - 10 Lt vienam žmogui. Į spektaklius skirtus suaugusiems (vakariniui), - nuo 10 iki 30 Lt.

Bilietus platina Vilniaus teatro „Lėlė“ kasa ir Tiketa: www.tiketa.lt. Daugiau informacijos: <http://www.teatraslele.lt> arba tel. (8 5) 262 8678.